GAZETA LWOWSKA.

W Piątek **Nro. 23.** 26. Lutego 1819.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — Nayiaśnieyszy Pan raczył JW. Jana Hrabiego Krasińskiego, właściciela dóbr i Członka Stanów Galicyyskich zaszczycić godnością Swoiego rzeczywistego Radcy taynego, w którym charakterze złożył w ręce N. Pana d. 7. Lutego zwyczayną przysięgę.

Państwo Zmigrod w Cyrkule Jasielskim ofiarowało 120 ZR. w W. W. na polepszenie utrzymania Jana Poposzczaka szeregowego inwalida, zostaiącego w Instytucie inwalidów w Peszcie.

Z Wiednia d. 14. Lutego. — Uroczystość narodzin Nayiaśnieyszego Cesarza, naymiłościwszego Monarchy naszego odprawiła się dnia onegdayszego w kościele Metropolitalnym S. Szczepana przez zwykłe nabożeństwo, na którem zgromadzeni licznie Urzędnicy Stanu wszelkiego stopnia, i obywatele Kraiu wszelkiey klassy słali do Naywyższego pobożne modły i prośby o błogosławieństwo i trwałość Jego oycowskiego Panowania, niemniey o szczęśliwe odbycie podróży podiętey teraz w dalekie przyiacielskie Kraie. Poiedyncze osoby święciły ten dzień wysoki, czynami dobroczynności i tylko w wewnętrznem uczuciu. W wiliię tego dnia w wieczor, odspiewano we wszystkich teatrach Stolicy hymn narodowy: „Boże utrzymuy Cesarza Franciszka“ z iednomyślnem uczuciem czci i miłości.— W wiliię urodzin N. Cesarzowey, spiewano w wieczor na obu teatrach hymn narodowy: „Boże utrzymuy Cesarza Franciszka“ którego ostatnia strofa zastosowana była do Nayiaśnieyszey Monarchini. Zewnętrze teatru było oswiecone, i na obu teatrach grano wieczorem nowe sztuki, stosowne do tey uroczystości.

Według naywyższego rozporządzenia wdział Dwór żałobę dnia 27. Lutego za N. Karola IVgo Króla Hiszpańskiego, która trwać będzie ze zwykłemi odmianami przez sześć tygodni, t. i. gruba, do dnia 2go, a cienka do d. 30. Marca 1819 włącznie.

Jego Królewicowska Mość Xiążę Antoni Saski, wraz z Małżonką Swoią Jey Cesarzowicmcią Arcy-Xiężniczką Teressą i Siostrzenicą, Xiężniczką Amaliią Saską, przenocowali d. 7. b. m. w Judenburgu, na drugi zaś dzień przyiechali do Klagenfurtu, z kąd po odbytym noclegu, puścili się Wysocy Goście rano w dalszą podroż do Florencyi.

N. Cesarz i Król raczył nayłaskawiey przyiąc prośbę o uwolnienie od urzędu Hrabiego Józefa Erdödy, Król. Węgierskiego W. Kanclerza, a to własnoręcznym naywyższym listem Swoim z d. 2. Lutego, mocą którego oraz raczył N. Pan mianować go Ministrem Stanu i konferencyi, życząc mu między innemi zasłużonym wypoczynkiem zupełnego odzyskania zdrowia, pracami nadwerężonego, i zachowuiąc Sobie nazawsze w razach potrzeby użycie iego światła i doświadczenia, których dał dowody.

N. Pan raczył Ignacego Barona Stürmera, Swoiego Radcę taynego i byłego Internuncyiusza przy Porcie Ottomańskiey, mianować Radcą Stanu i konferencyi, oraz Przełożonym drugiego Oddziału nadworney tayney Kancelaryi Stanu.

N. Pan raczył Tłómacza i Radcę nadwornego de Hammer, przez wzgląd na iego zasługi położone tak dla nauk, iako i w zawodzie Urzędnika Stanu, ozdobić krzyżem kawalerskim Ces. Austr. orderu Leopolda.

Dnia 5. Stycznia przybył z Rzymu do Wiednia Xiążę Kaunitz, C. K. Poseł przy Stolicy S.

Gazeta wychodząca w Laybachu umieściła C. K. Patent, mocą którego Xięztwo Kraiu otrzymało znowu swoią Stanową konstytucyię. Stany składaią się z Duchowieństwa, Magnatów, Szlachty i Miast C. Królewskich, każdy Stan składa osobną ławkę.

Wiadomości zagraniczne.

Niemcy.

Zgromadzenie Stanów Bawarskich zatrudniło się dnia 8go i 9go Lutego wyborami

niektórych ieszcze Wydziałów swoich. W dniu 9tym Izba Radców Państwa złożyła Królowi adres podziękowania za mowę mianą przy zagaieniu Seymu. Dnia 10go Izba Deputowanych rozprawiała nad pytaniem, kiedy posiedzenie publiczne w tayne zamienić się powinno? W ciągu tych r spraw weszli Ministrowie, a Minister sprawiedliwości przełożył Izbie proiekt względem praw hypotekalnych, po czem ciągnięto daley pierwsze rozprawy, lecz nie zgodziwszy się, przystąpiono do porządku dziennego. — Dnia 3go Lutego odbyło się w Stuttgardzie pierwsze posiedzenie Kommissyi wyznaczoney do spraw Stanów Wirtemberskich. Tegoż samego dnia wyiechał z Stuttgardu do Rzymu Baron Schmitz-Grollenburg, Deputowany Wirtemberski do ułożenia konkordatu dla niektórych Państw Związku Niemieckiego. Ma ón w Freiburgu ziechać się z Deputowanym wspólnie Baronem Türkheimem. — Dnia 17go Stycznia obchodzono w Drezdnie z wielką uroczystością jubileusz 50 letniego małżeństwa NN. Królestwa Ichmość Saskich. — W W. Xięztwie Badeńskiem zaczęły się iuż także wybory Deputowanych. Rozporządzeniem W. Xięcia Badeńskiego z dnia 30go Stycznia oznaczone zostały prawne stosunki świeckich cywilnych urzędników Stanu, stosownie do zapewnienia danego w Konstytucyi. W ciągu miesiąca Lutego miano przez publiczną licytacyię sprzedać dzikie zwierzęta, znayduiące się w menażeryi w Karlsruhe. — Uniwersałem W. Xięcia Weimarskiego z dnia 29go Grudnia r. z. zniesiono pospolite ruszenie, a na to mieysce maią przywrócone bydź milicyie kraiowe. Każdy kto służył przy pospolitem ruszeniu, może nosić nadal ten mundur, iako znak honorowy.— Dnia 21go Stycznia zmarła w Homburgu po krótkiey chorobie, owdowiała Xiężna Magdalena Zofiia Anhalt-Bernburg-Schaumburg, urodzona Xiężniczka Solms-Braunfels w 77mym roku życia swoiego.— W Lipsku zkonfiskowano exemplarze drugiego ćwierćrocznego zeszytu pisma czasowego Doktora Saula Aschera, pod tytułem: „Sokol“ W pismie tem zawierał się artykuł, bardzo nieprzyzwoity: „O losie, iaki czeka religiię Chrześciiańską.“— Do Hamburgskiego Towarzystwa, zawiązanego celem działania przeciwko rozbóynikom morskim, przyłączyło się niedawno kilkunastu ludzi nayświatleyszych i nayznakomitszych, a tak spodziewaią się, że przeciw pomienionemu złemu, wnet działać będzie iak naydzielniey Towarzystwo ze wszech miar liczne i szanowne. — P. Kocebue miał otrzymać powód do wyniesienia się z Niemiec i powrócenia do Estlandyi. — Słychać, że małżonka Józefa Bonapartego, na przyszłą wiosnę wyiedzie do Ameryki. — Z Frankfórtu donoszą, że Hrabia Las Cazes wydał niedawno dziełko pod tytułem: „*Proiekt prośby do Parlamentu Angielskiego*“ w którem usiłuie skłonić Naród Angielski, aby dał Napoleonowi wolność mieszkania w Anglii lub w Ameryce północney.

Stany Hannowerskie zaczęły na nowo w dniu 1wszym Lutego posiedzenia swoie odroczone w Grudniu r. z. — Z Hanoweru donoszą: „Wszystkie urządzenia Rządu Hannowerskiego dążą do tego, aby zwrócić do Kraiu naszego handel, który z powodu tak uciskaiących względem samego przechodu ustanowień cłowych w Hollandyi i Niderlandach i nowego systematu cłowego Pruskiego, zdaie się odwracać od brzegow Niderlandzkich i Prusko-nadreńskich. Buduią teraz gościniec przez błonia Lüneburskie, i dla utrzymania prędszego związku, niemniey ku wygodzie podróżnych, zakładaią wszędzie powozy pocztowe (*Diligence*). Ścisłe stosunki Hanoweru z W. Brytaniią, utrzymuią się przedziwnie; i coraz więcey uczemy się cenić przezorną i daleko sięgaiącą politykę Anglii, która podczas Kongressu Wiedeńskiego, utrzymywała stale samoistność i niepodległość miast Hanzeatyckich i Frankfórtu, dla utorowania sobie we wszelkich stosunkach drogi do prowadzenia handlu z Niemcami, i zapewnienia składów na swoie towary. Główny gościniec handlowy, dla płodow rękodzielnianych i osadniczych, które prowadzone bydź maią wewnątrz Niemiec, idzie iuż teraz przez Hamburg, Hanower i Frankfórt nad Menem, nie naruszaiąc Niderlandów i Renu, a podaiąc przy obecnych okolicznościach kupcom tyle korzyści, iż nie maią przyczyny obawiania się, aby handel inny wziął obrót. Zaprowadzona w Królestwie Hannowerskiem taryfa cłowa, ułatwia oraz wszystkie przeprowadzania towarów na tem gościńcu, ponieważ opłata cłowa składa się podług cetnarow, czyli iedynie podług wagi, bez względu na iakość (*qualité*), gdy tym czasem w Prusiech opłacać muszą cło od ciężaru, według rozmaitości i gatunku towarów.“

Gazeta Wircburgska umieściwszy list satyryczny, pisany iakoby od pewnego Szlachcica, a zaczynaiący się temi słowy: „Nasze prerogatywy miałyby ustać? Cha-cha-cha! etc.“— otrzymała od Rządu Bawarskiego napomnienie w którem wyrażono: „Luboć autorom nie

zbronno iest karcić nadmierne reszczenia osób poiedynczych, przez ironiię i satyrę, a ieszcze lepiey, przez zasadne roztrząsanie; wszelako uderzaiącą iest rzeczą widzieć, aby Stan w Państwie uznany, i odznaczaiący się szczególnieyszemi prerogatywami, obwinianym był w ogólności o podobne roszczenia, i na sztych wystawianym. Większa nierównie część Szlachty w owym obwodzie, w którym gazeta Wircburgska wychodzi, z godną szacunku rezygnacyią niesła ofiary, iakich wymagały od niey czas i zmienione stosunki polityczne. Lecz chociażby w niektórych osobach poiedynczych pozostało ieszcze przykre uczucie konieczności niesienia tych ofiar, albo pragnienie powrotu dawnych przywileiów i prerogatyw korzystnych ieszcze ntłumionem nie było, przecież nie może to bydź przedmiotem publicznego a detkliwego targnienia się na cały Stan w ogólności. Rząd ostrzega przeto redakcyię od umieszczania podobnych artykułów, bądź to nadesłanych, prawdziwych, lub wziętych niby to z innych dzienników; albowiem sława całego Stanu powinna bydź tak nietykalną, iak sława osób poiedynczych. Ninieysza nagana ma bydź umieszczona w gazecie etc. etc."

Gazeta Frankfortska zapełniała kropkami owe mieysca, w których iey cenzura co wymazała; chcąc na to zwrócić uwagę Publiczności. Za to otrzymała od Policyi naganę z rozporządzeniem, aby na przyszłość w mieysce wymazanych przez cenzurę textów nie kładła kropek lub kresek, lecz aby starała się złączyć nieznacznie sens przerwany, pozostaiące zaś z tego powodu próżne mieysce innemi od cenzury dozwolonemi artykułami zapełnić. — To rozporządzenie ogłosiła rzeczona gazeta w gazetach Moguńckiey i Wiesbadeńskiey tym celem, aby iey czytelnicy wiedzieli, komu przypisać winę, ieżeliby w niey niekiedy dla zapełnienia mieysc od cenzury zmazanych umieszczone bydź miały texta, nie maiące związku, lub niedorzeczne i nieznaczące wiadomości.

Gazeta Wiedeńska umieściła co następuie: „Pisma publiczne nadmieniały o rozporządzeniu wyszłem w Państwie Hesskiem, względem Cenzury książek i dzienników, pozwalaiąc sobie sądzić o takowem, nie znaiąc go może dokładnie. Naylepiey osądzi o niem Publiczność, którey udzielamy ninieyszem rzeczone rozporządzenie, składaiące się z następuiących trzech punktów. §. 1.) Drukarze znayduiący się w Kraiu naszym, nie mogą żadnych książek ani pism wytłaczać, bez poprzedzaiącey cenzury, równie iak i księgarze kraiowi nie mogą bez uprzedniego pozwolenia puszczać między Publiczność książek wyszłych za granicą, a tyczących się Państwa Elektorsko-Heskiego. Nasza przeto Kommissyia cenzury ściśle ma czuwać nad tem, aby żadne pisma drukowane w Kraiu, nie zawierały nic takiego, coby było z uszczerbkiem Religii Chrześciiańskiey, obyczaiów i konstytucyi, lub coby nadwerężać mogło dobre stosunki trwaiące z obcemi Państwami. Pisarze równie iak drukarze i księgarze, którzy okażą się winnymi, doniesieni maią bydź natychmiast Urzędowi fiskalnemu, który niezwłocznie przedsięwziąć ma śledztwo, i przełożonemu Rządowi zdać w tey mierze sprawę z załączeniem aktów, aby winni prawnie ukaranymi zostali. §. 2.) Podobnież Kommissyia cenzury naszey uważać ma troskliwie na pisma drukowane za granicą, i wskutku tego przeglądać pilnie każdego iarmarku spis książek przywiezionych, książki, któreby zdawały się iey szkodliwemi zaznaczyć, treści ich ściśle dochodzić, a ieżeliby okazały się niebezpiecznemi, zakazać ich przedaż w Kraiu, iakoteż znayduiące się exemplarze w księgarniach i bibliiotekach pożyczalnych, konfiskować. §. 3.) Szczególnieyszą uwagę zwrócić ma nasza Kommissyia cenzury na dzienniki i gazety wychodzące w Niemczech. Żądamy od niey w tey mierze naywiększey pilności, aby o tych dowiadywała się, i wszystkie pisma czasowe i dzienniki — których wydawcy i uczestnicy okazuią zamiary rozszerzać szkodliwe opiniie, wzbudzać nieukontentowanie w Poddanych, co do istnących urządzeń kraiowych, rozszerzać zdania przywłaszczaiące i krytyki o czynnościach Monarchów i przedmiotach zarządu kraiowego, albo też złośliwie działać w ogólności na umysł ludzi z uszczerbkiem powszechney pomyślności, — zabierała nayskwapliwiey na Skarb, i poczyniła potrzebne urządzenia do niezawodnego przeszkodzenia ich obiegowi w Kraiach naszych."

Rozporządzeniem W. Xiążęcia Heskiego z d. 20. Września 1817 nakazane było wszystkim Poddanym W. Xięztwa 1.) iż chcący poświęcić się naukom akademicznym, wywieść się maią o zdolnościach, formalnemi zaświadczeniami Gymnazyium kraiowego, w którem się uczyli, albo też złożeniem examinu w Uniwersytecie kraiowym; 2.) że w kraiowym Uniwersytecie w Giessen strawić muszą przynaymniey dwa (a mianowicie pierwsze) lata na nauce akademiczney i 3.) iż ieżeli chcą dostąpić stopnia akademickiego iakiego fakultetu, takowy otrzymać mogą tylko z Uniwersytetu kraiowego. Rozporządzenia te rozciągnione

teraz na cały teraźnieyszy obwód W. Xięztwa.

Bracia do Eschwege, którym odebrano władzę Sądową patrymonijalną, chcieli zanieść skargę przeciw Xięciu Elektorowi Heskiemu, lecz Sądy odrzuciły ią. Powody umieszczone w dekrecie Sądu appellacyynego Heskiego zawieraią między innemi: „iż mogli byli szukać opieki u Sądów Rzeszy przeciwko prawom kraiowym, któremi uważali się naruszonymi bydź w swoich prawach; że atoli władza tych Sądów nie przeszła na Sądy kraiowe, że przeto wyłącznie rozpoznaniu Panuiącego zostawiona iest moc prawnego rozporządzenia względem tego, co uważa potrzebnem do osiągnienia celu zgodnego z interessem Państwa."

Prussy.

Gazety Berlińskie napełnione są opisami uroczystości, które odprawiały się w Berlinie dnia 18. i 24. Stycznia, podczas festynu koronacyi i orderu, przy czem w dniu 18stym kilkanaście osób ozdobionych zostało orderami czerwonego orła i żelaznego krzyża; w dniu zaś 24tym po skończonych uroczystościach z rozkazu Królewskiego, dwudziestu właścicieli znaków honorowych z sierżantów i szeregowców osady Berlińskiey na ucztę Królewską wezwano. — W skutku Królewskiego listu Gabinetowego wydanego pod dniem 31. Grudnia r. z. zaczęły się zupełne posiedzenia Pruskiey Rady Stanu dnia 5. Stycznia, pod Prezydencyią Ministra Barona Altensteina, iako Zastępcy Xięcia Kanclerza Stanu, gdzie zaiął mieysce Minister Hrabia Bernstorff, tudzież nowomianowani Radcy Stanu PP. Raumer, Behrnauer i Hagemeister wprowadzeni zostali. — Nadreńskie Prowincyie Pruskie maią otrzymać nowe prawodawstwo, tymczasem poczynił Król niektóre odmiany w dotychczasowem urządzeniu Sądownictwa. — Stosownie do nowego urządzenia cłowego ustanowiono w Prowincyiach Pruskiey, zachodnio-Pruskiey, Brandeburgskiey, Pomorskiey, Sląskiey, Polskiey i Saskiey, iako wchodzących teraz do związku podatkowego, 43 głównych Urzędów cłowych i Urzędów poborowych pierwszego rzędu. — Roczniki kościelne i szkolne Protestantów Szląskich umieściły poniższą odpowiedź, daną na doniesienie Rządowi Pruskiemu o dwóch Chrześciankach, które chciały przeyśdź do religii Żydowskiey: „Ponieważ w kościelnych ustawach Żydowskich żadna odmiana dotychczas przedsięwzięta nie iest, Żydzi zaś nie są przyięci iako sekta religiyna, lecz iako szczątki Narodu rozproszonego, którym osobistego wykonywania religii narodowey dozwolono, przeto dane im dozwolenie nie rozciąga się aż tak daleko, by przyymowaniem Chrześciiańskich prozelitów rozmnażać się mieli etc. etc." — Pruska gazeta Stanu ogłosiła, że wieść o rozporządzeniu względem małżeństw różnego wyznania i względem ich dzieci (*na wiarę innych gazet także i w numerze 32/16 gazety naszey umieszczona*), iest bezzasadną wcale. — Taż sama gazeta umieściła: „Gazety kraiowe i zagraniczne nie przestaią niepokoić umysłów proroctwami do zmian Kraiów, które przypisuią Prussom. Prostą prawdą iest, że Rząd nasz myśli iedynie o spokoynem utrzymaniu swoiego stanu posiadłości." — Taż sama gazeta sprostowała podanie iednego z pism publicznych, względem etatu woyskowego w ten sposób, że takowy nie 33, lecz tylko 22 miliionów talerów kosztuie. — Ucichło znowu o zmnieyszeniu woyska stoiącego. — W roku zeszłym dway kandydaci Teologii w Goarze przez nadużycie władzy woyskowey skazani zostali na areszt 14 dniowy. Z tego powodu stawiono Maiora przed Sąd woienny, a teraz potwierdził Król wyrok, mocą którego Maior na 9miesięczne więzienie w twierdzy i na oddalenie od pułku obrony kraiowey, ieden zaś Porucznik iako podżegacz na areszt ośmiodniowy skazani zostali. — Zdaie się bydź rzeczą pewną (pisze iedna z gazet Berlińskich), że pewien Prałat Katolicki w W. Xięztwie Poznańskiem złoży swoy urząd i uda się do Rzymu dla wstąpienia do Zakonu Jezuitów, w którym iuż dawniey zostawał.

Szwecyia i Norwegiia.

Dnia 26. Stycznia obchodzono w Sztokolmie uroczyście rocznicę urodzin Królewskich. W teatrze grano allegoryczną sztukę, wziętą z naystarożytnieyszych powieści północnych, pod tytułem: Baldur. Ubiory i dekoracyie kosztowały 30,000 talerów. — W kalendarzu Państw Szwecyi i Norwegii na rok 1819 wykazany iest Dom Królewski iak następuie: Król Karol XIVsty (Jan), w 55tym; Królowa Eugeniia Bernhardyna Dezyderyia, w 38mym; Xiąże Następca Józef Franciszek Oskar, w 20stym; Xiężniczka dziedziczna Zofiia Albertyna, w 66tym roku życia. — Gazeta Sztokolmska ogłosiła, że wieść, iakoby Rząd Szwedzki sprzedać chciał wyspę S. Bartłomieia, iest bezzasadną.